

CANADIAN NATIONAL EXHIBITION

August 19-September 7, 1981

Toronto, Ontario, Canada

Mr. Steve Stavro,
President of
Knob Hill Farms.

... v historii měla multikulturního ko-ordinátora. Byl jím čí-
stokrevný kanadský Indián p. H. Ross Char-
les, který řídil všechny programy během
tzv. Multikulturního Dne 23. srpna 1981.
Zástupci etnického tisku a vedoucí kul-
turních organizací byli vedením výstavy
pozváni na oběd, během kterého o význa-
mu multikulturní myšlenky promluvil p.
Steve Stavro, obchodník-milionář, který
pochází z bulharské části Makedonie.
Představil jej jiný úspěšný podnikatel,
p. Johnny Lombardi, majitel rozhlasové
stanice CHIN-International. Oba mají spo-
lečného koníčka: kopanou. Hlásí se hrdě
k svému původu. Vyjádřili dík Kanadě, že
jim nejen umožnila úspěšnou kariéru, ale
také že jim dovolila rozvíjet kulturní a
jiné tradice svých etnických skupin.
CNE první letos měla konkurenci v nedáv-
no otevřeném zábavním podniku Canada's
Wonderland. Na vzdory této konkurenci a
nepříznivému počasí se letošní Kanadská
národní výstava plně vydařila. Podle ú-
sudku mnohým byla zajímavější, než loni.
Je to hlavně zásluha provozního ředitele
D. Garrick-a, který se navíc stará také
o vyhlídkovou věž CN Tower.
Tisíce návštěvníků vidělo i letos hodnot-
né multikulturní programy, včetně lidových
tanců. Škoda, že naše národnostní skupina
chyběla. Co však nebylo letos, může být
příští rok. Možná, že v dlouhé řadě me-
zinárodních restaurací bude i stánek
náš. Pak budeme na CNE víc "doma".

Who'sWho -1982

Marquis Who's Who, Inc.

200 East Ohio Street

Chicago, Illinois 60611 U.S.A.

BEHAL, VICTOR GERHARD, Metallurgist, b. Prague, Czechoslovakia, Mar. 2, 1922, came to Can., 1939, naturalized, 1942. A. Charles and Margaret (Euser) B. studied: McMaster U., Hamilton, Ont., Can.; to Lincoln Zepher, July 4, 1943; children—Steven H. H. Stanley, Metallurgist, Dominion F. and S. Steel Inc., Hamilton, Ont.; Chmn. Canadian Inst. Mining and Metallurgy, Hamilton, 1960-61; past chair, public comm. affairs div., 1961-62; pub. and steel subcom. on steel castings Internat. Standards Org., 1960, mem. council, 1963-65; ex-co-chairman, 1965-66; 5th Internat. Conf. Nondestructive Testing, 1965, 1966-68; pres. Canadian Council Nondestructive Testing, 1965, 1966-68; 1967-70, Canadian del. 6th Internat. Nondestructive Testing, Hoover, Germany, 1970, chmn. subcom. on radiography of heavy castings Canadian Govt. Specifications Bd., 1953—; chmn. steering com. Canadian Materials and Processing Com., 1967-69, co-chmn., 1971, mem. adv. bd. on metallurgy Mohawk Coll., Hamilton, 1970—; mem. and Canadian del. subcom. on steel castings Internat. Standards Org., 1971—, mem. subcom. nondestructive testing, 1971—; mem. 1st subcom. on valves Canadian adv. com., 1973—; mem. steel castings subcom. on pressure valves, 1973—; on radiography, 1973—; mem. Steel Founders' of Am. Specifications Com., 1972—, chmn., 1974—; chmn. steering com. 1973 Canadian Materials and Processing Tech. Com., 1972-73; chmn. bd. Canadian Soc. Nondestructive Testing Found., inc. 1976-80. Recipient Cert. of Merit, Canadian Specifications Bd., 1975. *Charles W. Briggs* mem. gold medal Steel Founders Soc. Am., 1979. *Feature* Am. Soc. Metals (chmn. Ont. chpt. 1960-61, chmn. chpt. 1961-62, 1966-67, chmn. Canadian council 1966-68, chmn. chpt. and membership council 1968-69, trustee 1969-71, mem. tech. div. bd. 1971), ASTM (Merit award 1941), Am. Soc. Nondestructive Testing (chmn. Ont. sect. 1956-57); mem. Canadian Soc. Nondestructive Testing (pres. 1967-70, recipient W. E. Havenscroft award 1978). *Canadian Welding Soc.*, Canadian Standards Assn., *Steel Industry Challenge com.* 1971—; Home 22 Gurdies Dr Grafton, Ont. L3M 3Y1 Canada Office, P.O. Box 460 Hamilton Ont. L8N 3Y3 Canada

Czechoslovakia & the Royal Wedding

— Josef Josten —

One people behind the Iron Curtain

— Josef Josten —

One people behind the Iron Curtain, conscious of the long and often tumultuous course of history, will rightly claim — and not without pride — an inherited interest in the great event of July 29, when the Prince of Wales will marry Lady Diana Spencer: that people are the Czechs.

Two reasons combine to make it an event for this nation in the heart of Europe.

The three ostrich feathers and the motto "Ich Dien" were originally the insignia of the brave Czech king, John of Luxembourg. They were adopted by the Black Prince after the Battle of Crecy (1346), in recognition of his vanquished enemy's bravery. This unusual event was the stepping stone for a Czech lady's place on the English throne; her name was Anne of Bohemia...

The first event is best described in the words of the great English historian, R. W. Seton-Watson, who, in *The History of the Czechs and Slovaks*, described it thus:

The long feud between the Houses of Wittlesbach and Luxembourg reached its height in 1346, when Louis IV was placed under the ban of the Church and denounced as a heretic and schismatic, and the Electors were openly invited to elect Charles to the new vacant throne. Scarcely had the five Electors taken their decision in July of that year than King John dashed off to the assistance of his friend and cousin, Philip of France, who had to meet Edward III's invasion. His advice was cast soberly enough against the ill-conceived strategy of the French nobles at Crecy, but when it was disregarded John became once more the true knight-errant, and giving the reins of his horse to two companions, and shouting the battle-cry of 'Prague', he charged into the thick of the fray and, blind as he was, soon went down fighting (*August 26, 1346*). His son Charles was also wounded in the battle and only escaped with difficulty. King Edward did all honour to the dead king, placed his body in his own tent, and then sent it back to Germany for burial. It was on this memorable occasion that the Black Prince assumed the crest and insignia of his fallen enemy; and the three ostrich feathers and the motto *Ich Dien* may be regarded as the first direct link between England and Bohemia.

That link soon continued in a happier way than augured on the battlefield of Crecy. Charles ascended the Czech throne and his daughter, Princess Anne, became Queen of England.

HRH Prince Charles and fiancée, Lady Diana Spencer

Several Commonwealth countries published postage stamps in honour of the newweds. Among them Australia..

Coat-of-arms of Prince of Wales. Note ostrich plumes in lower left, motto "Ich Dien".

CERMAK, JOSEF RUDOLF **CENEC**, lawyer; b Slury, Czechoslovakia Nov 13, 1914; Rm 1020 Rosalie (Zahradova) St., Toronto, Ont. 1945-46; b. Slury, Czechoslovakia, 1914-15; LL.B. 1946; Toronto (Ont., Can.) 1958. Called to Ont. bar, 1960, created Queen's Counsel, 1971. mem firm Borden, Elliot, Kelley & Palmer, Toronto, 1960-61; mem firm Waks, May & Smith, Creber, Lyons, Torchia & Stevenson (name not Smith), Lyons, Torchia, Stevenson & Mayers, Toronto, 1962-; partner, 1967-; d. Wright Law Can. Ltd., Carleton Place, Ont. Gushard Investments Ltd. Assoc. New Theatre, D.W. Naylor Ltd. Muskon Properties Ltd. Assoc. New Theatre, Toronto Strieth Theatre. N.Y.C. Mem. Exec. Czechoslovak Soc. Arts 1963-66. Mem Canadian Ont. bar assoc. 1970-75. Czechoslovak Nat. and Scis. Ass. (pres. Toronto chpt. 1950-51). 1950's Symphonic Assn. Can. (mem. exec. 1954-70). Club, 1955, Going Home, 1963 (Toronto). Author: *Pokorne Navraty*, 1951, 1955, *Going Home*, 1963 (Toronto). Editor: *Zpravy Novy*, 1965-67. *Novy*, editorial bd. Nise Hasy, 1960-68. Office Suite 38000 Toronto-Dominion Centre Toronto ON M5X 1C7 Canada

ZINK, LUBOR JAN, journalist, author; b. Kladno, Czechoslovakia, 1920. Sept. 20, 1920. b. Vltava and R. (Wien) Z. graduated Brit. Coll. student Prague Sch. Econ. 1937-39. 1945-48. m. Zora Nechyba. Prague, Czechoslovakia, 1945-48. 1948-51; poet, and econ. anal.) st. info Officer Ministry Fin.

(Mas. Can.) Sun. 1958-62; poet, columnist Toronto (Ont., Can.) Telegram. 1962-71; syndicated columnist Toronto Sun. 1971-m. radio and TV commentator Progressive Conservative Party. 1971-73; Farberbach, Ont. Served to join Czechoslovak Brigade, Brit. Army. 1973-74. Decorated Mil. Cross medal for Bravery; recipient Canadian Nat. Newspaper award 1961. Bowater award for Journalism. 1962. Mem. Parliamentary Press Gallery, Royal Canadian Legion Author The Uprooted 1962. Under the Mushroom Cloud. 1962; Tradeaucreary. 1972. Vice Chaimura Pierre, 1977; abo. povis (2) and books of poetry (4) in Czech. Home 47 Queneville Dr. Nepean (ON K2H 7J) Canada Office: Parliamentary Press Gallery, House of Commons Ottawa ON Canada

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Řídí redakční rada.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor ztotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámoří lodí ... \$ 12:00
zámoří letecky ... \$ 15:00

NAŠI V HAMILTONU

Přivětivý nestor našich
v Hamiltonu a okolí,
dr. Antonín HYNEK, zem-
řel náhle po krátkém
pobytu v nemocnici.

Krátce po svých 83. na-

rozeninách. Pochován

2. září dp. J. Šachem, za

účasti značného počtu

našich krajanů. Nad

hrobem promluvil dr.

Jiří Fabšic a p. František Brawn. Bylo

to dojemné rozloučení s mužem, který

ho budeme v krajaně životě postrádat.

Pocházel z jižních Čech a do února

1948 působil jako advokát v Českých Bu-

dějovicích. Budiž mu kan. země lehkou!

NAŠI V U.S.A.

Z Berkeley, Cal.
došla zpráva, že
tam zemřel kpt.
parašutista Ji-
ří Štokman, člen
paraskupiny Clay
Eva, již velel
major Ant. Bartoš.
Působil jako
šifrant na celé
Moravě skoro po
celou 2. svět. vál-
ku. Narodil se
v Buchlovicích
17. dubna 1920.

Práva začal studovat v Brně, ale krátce
před uzavřením českých vysokých škol na-
cisty odešel do odboje. Přes Francii
se dostal do Anglie, kde absolvoval
tvrdý kurs parašutisty. Byl vysazen
spolu s Bartošem a Čestmírem Šikolou.
Šikola žije v ČSSR, Bartoš v USA.

TROCHU HISTORIE

Během Československého Dne na Masaryk-
townu v červenci roku 1956 vystoupila
v programu také tato taneční skupina.

LIDÉ MEZI NÁMI

Zasloužilý torontský krajan inž. Jan
Mráček navštívil v červenci t.r. se
svou paní Anežkou San Diego Balboa
Park, kde stojí House of Czechoslova-
kia and Hungary. Na obrázku jsou zle-
va: vnuk Kryštof Mráček, inž. Jan Mrá-
ček, paní Anežka Mráčková a vnuk Ed-
ward Mráček.

Ze života krajanů a exulantů

Když Limelight Dinner Theatre za vedení krajana Ády Tomana dávalo v srpnu t.
r. parodii na operetu "Rose Marie", pod názvem "Little Mary Sunshine", stala
se jim nepříjemná věc: někdo jim před jedním představením ukradl kompletní
uniformy členů RCMP, v hodnotě asi 800 dol. Policie byla uvědoměna a hrálo
se v provizorních uniformách, bez klobouků. -- Z Malmö se do Toronta přistěho-
val p. Josef Kuželka. --

Mike Burkart zemřel ve

Vancouver, B.C. -- Josef Ha-

velka se přestěhoval z

Vancouver do New Westmin-

ster, B.C. -- Dr. Miloš Vitula

poslal naši redakci pohled

z Paříže. -- Dr. Frank Breg-

ha působí nyní na univer-

sitě v Ottawě, na Dept. of

Recreology. -- 20. 8. se v

Torontě konala protestní

demonstrace k 13. výročí

okupace Československa. --

Do Winnipegu se 6. 7. z Ra-

kouska přistěhoval zem.

inž. Ladislav Jarcím s ro-

dinou. -- V Torontě zemřela

pí Krejcarová, matka MUDr.

Jany Markové. -- Petr Macák,

PhD. se přesunul z Toronta

do Mississauga. -- V srpnu

zemřel v Torontě p. Od-

strčil, původem z české Vo-

lyně. -- Rovněž zemřela pí

Marie Kreibichová, 83, mat-

ka známého krajanického lé-

kaře. -- Danuše Javůrková

se přistěhovala 2. 9. do

Downsview. -- V Torontě se

usadil René Zich s paní. --

J. Janoušek přesídlil z Win-

nipeg, Man. do Downsview. --

Krajan Karel Bauer je ře-

ditelem pro styk s veřej-

ností při Canadian Labour

Congress v Ottawě. -- V Ottawě vyšlo 2.

číslo revue "Československá Cesta".

Má velmi zajímavý obsah. Zájemci pi-

šte na adresu: CC Publishing, P.O. Box

13250, Kanata, Ont. K2K 1X4. -- Paní Ma-

rie Vaňková se v Dresden, Ont. dožila

"70". -- Koncem června se do Winnipeg,

Man. přistěhoval z Rakouska elektro-

technik Miroslav Sedláček. -- Kniha Ja-

na Drábka z Vancouver, BC, "Lister Lega-

cy" vyvolala zasluženou pozornost.

Vyšla nyní také jako "paperback". Při-

pravuje se další jeho kniha "New Salis-

bury Statement". -- Kdo má zájem o zim-

ní školu tenisu v Torontě, zavolejte

Vlastu Brankovskou na č. 653-4942. --

Také v Ottawě protestovali naši kra-

jané proti okupaci Československa. --

Seznam všech cizích diplomatů, včetně

čs., vydalo kan. ministerstvo zahrani-

čí. Cena \$1:50. Adresa v redakci t.l.

ČESKOSLOVENSKÝ LEV

provedený ve 14K zlaté

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klopky.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

* * *

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNÍK

5 Shutter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL) 862-0807
zasíláme na dobírku

HOLČICKA POVÍDÁ V KRÁMĚ: „Mamí,
kup mně tu velikánskou panenku, co zí-
vá a zuřivá oči.“ -- „Pst, Evičko, to je pro-
dáváčka!“

Svatováclavské posvícení: hala
sv. Václava, 3. října v 8 večer.

Nová úprava čs. pasů

Od 1. července t. r. provádí Če-
skoslovensko úpravu pasů. Podle
oznámení v rozhlasu a v novinách
se pro soukromé cesty do Jugosla-
vie — prý na žádost jugoslávských
úřadů — čs. cestovní pasy razítkují
na čtyřech straně doložkou „omezená
územní platnost“. Další razítko na
vnitřní straně desek vymezuje plat-
nost pasu jen na území Jugoslavi-
e. Takto označený pas se dá používat
jen k cestám do Jugoslavi-
e a do Maďarska, Rumunska a Bulharska.
Jestliže držitel pasu takové razítko
nemá, protože dostal pasy před
oznámením o omezené platnosti,
úředníci na hraničních přechodech
do Maďarska a na letištiích se od
1. července postarají, aby byly pasy
upraveny podle nového předpisu.
Pasy k cestám na západ se nerazí-
kují a nerazítkují se ani v případě
cesty do Jugoslavi-
e, jestliže čs.
občan ovšem se souhlasem čs.
úřadů, cestuje dále do některé zá-
padní země

Užel tohoto opatření je naprosto
jasný: zastavit proud čs. uprchlíků,
kteří používají cest do Jugoslavi-
e, k odchodu do exilu, ať už v Rakousku,
Itálii nebo západním Německu. Za-
tím nelze přesně říci, zda a v jaké
míře bude opatření proud uprchlí-
ků ovlivňovat. V prvních deseti dnech
přitivy čs. občanů, kteří odcházeli

do exilu přes Jugoslavi-
e, pokračoval
v takovém počtu jako loni. Někteří
uprchlíci však přesešli hranice z Ju-
goslavi-
e do Rakouska ilegálně, ně-
kteří dostali nějaké západní vízum
i do orazítkovaného pasu. Před za-
stupitelskými úřady Rakouska, Itá-
lie, Německé spolkové republiky a
Francie v jugoslávských městech
(Lublan, Záhřeb, Bělehrad) jsou
dlouhé fronty žadatelů, velmi mnozí
z nich Češi a Slováci. Většina, ale
ne všichni čs. uprchlíci přicházejí
na západ přes Jugoslavi-
e. Letos o
devizový příslib požádalo v Česko-
slovensku přes 242 000 občanů (o
více než 14 procent oproti loňsku),
příslib však dostane asi 21 procent
žadatelů. O příslib do Jugoslavi-
e požádalo 185 000 (37% více než loni)
a cesta byla povolena asi polovinu.

Pražské uzenářství

638 Queen St. West.
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík
Tel.: 364-1787

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.

DIVADLO

The Visit

THE VISIT, slavná hra od Friedricha Dürrenmatta, byla zařazena do letošního repertoaru festivalu ve Stratfordu a je tu hrána s velkým úspěchem. Pro hlavní roli byla pozvána Alexis Smith, herečka známá především z filmového světa /The Constant Nymph, Of Human Bondage, Rhapsody in Blue, Once Is Not Enough atd./, kde hrála v letech 40. s vynikajícími partnery jako Cary Grant, Clark Gable, Humphrey Bogart, Paul Newman a Kirk Douglas. Tak mi napadá přirovnání k Čapkově Věci Makropulos, protože ani Alexis, zdá se, za ta léta nesestárla. Je krásná, vznošená, hrozivě mystická.

Dürrenmattova hrdinka Claire Zachanassian se vrací do městečka Gullen, aby pomstila křivdu, která se jí stala v mládí. Jako sedmnáctileté děvče milovala Schilla, ale když otěhotněla, Schill zapřel otcovství, zjednal falešné svědectví, aby potvrdil, že Claire spala kde s kým, i s nimi, tudíž že Schill nemá otcovské povinnosti. Zhanobená Claire utekla do města, kde se jí narodila holčička. Dítě za rok umřelo a z Claire se stala prostitutka. Byla neobyčejně krásná a měla mnoho ctitelů. Billionář Zachanassian se do ní zamiloval, oženil se s ní a po jeho smrti bohatá Claire si mohla koupit všecko - i právo na pomstu. Pomýšlela na ni celá ta léta, kdy cestovala světem, obklopená přepychem i obdivovateli. A dnes pomsta uzrála. Claire se vrací do Gullen, okouzlí všechny maloměstany, oslní Schilla, který se zatím stal váženým občanem a pak -- nabídne občanům jeden billion marek za jeho smrt. V nesmírně napínavém a divadelně dokonalém vyvrcholení této hry pomsta je dovršena a Claire si odváží mrtvé tělo Antona Schilla.

Scéna ze hry "The Visit" od F. Dürrenmatta. Vlevo je Alexis Smith jako Claire Zachanassian, vedle ní William Hutt jako Anton Schill. Sezona ve Stratfordu běží do 31. října 1981.

Michal Schonberg

Když jsem se dověděl, že Michal Schonberg se stal dramaturgem ve Stratfordu, byla jsem na něho hrozně pyšná. Vždyť "mnohou číši popili jsme spolu" u Škvoreckých a já jsem si dokonce myslela, že je můj přítel. Mám totiž hrozně ráda tyto mladé, nadané lidi, kterým bych věkem mohla být babičkou, ale mentalitou jsem jim trochu potrhla sestrou. Tak hned, jak jsem letos po prvé zajela do Stratfordu za svým úkolem divadelního kritika pro "ethnic press", dala jsem si vyvolat Michala, objala jsem ho vře a upřímně mu pogratovala k jeho nové funkci dramaturga pro stratfordský festival. Dnes totiž tento výroční festival, který byl raněn mrtvicí koncem roku 1980 a jen pomalu se probírá k životu, stojí na třech opěrných bodech: John Hirsch - ředitel, Muriel Sherrin - producent a Michal Schonberg - dramaturg. Festival 1981 je právě ve druhé etapě letošní sezóny, jež probíhá nad očekávání úspěšně. A když už píšu, jak jsem pyšná na Michala Schonberga, musím vás s ním trochu seznámit. Jeho otec je Čech, matka Angličanka a já nevím už přesně, kde se narodil mezi Československem a Anglií v rušných letech pohitlerovských. Ovládá obě řeči perfektně, překládá hladce na obě strany /Škvorecký např. do angličtiny/, má B.A., M.A., Ph.D., Phil. a je stálým profesorem na torontské universitě. Jeho fotografie bych vám ráda ukázala, kdyby mi ji dal. Zatím tedy jen tenhle medailon do galerie Čechoslováků, kteří v Kanadě vynikli.

Běla.

Z nových knih v exilu

WERICH v druhém vydání! První vydání knížky Vladimíra Škutiny "Tak už jsem tady s tím vápnem" bylo překvapivě ihned po vyjití úplně rozebráno. Tiskárna vyšla edici Magazin vstříci a začátkem září vyšla Škutina knížka o werichovském humoru a o jeho vztahu k roku 1968 v druhém vydání a možno ji objednat v BOOK SERVICE GALERIE KRAUSE, Postfach 444, CH-8330 Pfäffikon/ZH, Switzerland. Současně tamtéž možno objednat Škutinyých "5 podob humoru a napětí".

Knihkupectví DIALOG, Gütleutstr. 15, D-6000 Frankfurt/M. 1, West Germany, tel. 235280, oznamuje vydání nových seznámek, zápisníků o nových knížkách, exilové literatury a knih, které vyjdou. Během října se bude expedovat kniha Fr. Háje / pseudonym Manky Wagnerové - Černé / "Kája Mařík". Jedná se o 4. díl, t. j. pokračování Školáka Káji Maříka / momentálně vyprodán, ale nadále přijímáme zásnamy /. V prosinci bude k dostání 5. díl, zahrnující svatbu Káji Maříka. Předpokládá se cena DM 22. Upozorňujeme na reprizy politické revue "Svědectví". Vyšlo již 7 ročníků, zahrnující léta 1950 až 1966. Dotiskují se další dva ročníky, do roku 1969, kde je i nejhledanější trojčíslo 34-36 s událostmi kolem Pražského jara v roce 1968. Jeden ročník je po 34 f. Mají také na skladě "Atentát na Heydricha" od M. Ivanova za DM 15.50.

Brian Crozier: "The Price of Peace", 30 stran, dotazy: J. Josten, 38 Tregunter Rd., London SW10 9LQ, England.

Nový list: "Nové Obzory", časopis pro českou národní a duchovní obnovu. Vydává a řídí red. kruh: Mikuláš Lobkowicz, Jiří Maláček, Vladimír Peška, Rito Freisner, Felix Uhl, Jaroslav Vrzala a Jiří Zavřel. Redakce a administrace: Postfach 23, CH-9016 St. Gallen, Švýcarsko. Předplatné na 4 čísla: 40 šv. franků.

V Mnichově začal vycházet informační čtvrtletník nezávislé české kultury "OBRYŠ". Let. předplatné do zámoří US \$ 9. Redakční kruh: Ivan Binar, Jiřina Fuchsová, Jaroslav Hutka, Milan Kubeš, Vladimír Milev, Jiří Pallas. Redakce a administrace: D. Stroj, Max Wöner Str. 31, D-8000 München 50, West Germany.

"TY, POSLOUCHEJ, ten náš vedoucí si dává hned zrána panáka." — "Divíš se? Von potřebuje mít aspoň něco v hlavě!"

Poslední dopis Jiřího Voskovce

Dne 26. června 1981 napsal Jiří Voskovec do Curychu Vladimíru Škutinovi dopis, jako děk za jeho knížku studentských legrací "Máš na hlavě zahrádku, řekli moji rozkošní spolužáci", která vyšla v květnu v curyšské edici Magazin "5 podob humoru a napětí". Dne 30. června oznámil Hlas Ameriky smutnou zprávu o smrti Jiřího Voskovce. Voskovcův dopis Škutinovi je jeden z posledních dopisů /ne-li úplně poslední/, který Voskovec napsal. Jakoby symbolicky, je poslední Voskovcův dopis o humoru ..

"Můj milý Škuto,
už jsem se dlouho tak srdečně nechechtal, jako když jsem četl Vaši "Máš na hlavě zahrádku, řekli moji rozkošní spolužáci". Je to sranda, jak má být a nebojte se, že dnešní študáci se nebudou chechtat zrovna tak, jako já. Vaše legrace je nadčasová a když jsem knížku četl, měl jsem pocit, že tam v těch křemencárenských lavicích sedím s Janem vedle Vás. Ten rozdíl 26 ročníků vůbec není znát. A usadím se, že 26 ročníků po Vás se študáci dokáží bavit stejně jako Škutina po 2. světové vojně a my s Janem po prvních jatkách. Ta se nenechte zblbnout od některých zapšklých exilových údů a pište furt. Hlavně srandu. Jsem na Vás fanda, jako byl na Vás fanda Jan. A jsem rád, že má sranda je Vaše sranda. A naopak.
Váš Jiří Voskovec."

"Je to peklo, pane Pichlštejn, co teď řeknu, to sedí. Jen abych za to neseděl ... Teda: syna mi zatkla bezpečnost, manželka nedostala maso ve frontě a já sháním už měsíc pneumatiku k autu."

"A proč to vykládáš zrovna mně, pane Hirsch? .. Byl jsem to snad já, kdo tenkrát vystřelil z Auróry?"

OMYLEM ODVEDLI nervově nemocného na vojnu. Po čase zjistili, že s sebou nosí dvě helmy. Ptali se ho, proč to dělá. Odpověděl:

"Kdyby mi jednu prostřelili, abych měl ještě rezervní."

Čtete • Čtete • Čtete • Čtete • Čtete • Čtete • Čtete

PRÁVO LIDU

založeno 1897 - zlikvidováno 1948 - obnovoeno v exilu 1978

Roční předplatné: Str 14 - DM 15 - Hfl 16 - SKR 32 - OS 100 - i 3 - US\$ 7 - Can\$ 9 - nebo ekvivalent v jiné měně. Pro nové uprchlíky, kteří ještě nejsou vyděleční činní, je odběr zdarma; pro studenty sleva 50%.

Objednávky přijímá: Stichling PL, postbus 168, NL-1300 AD Almere (Holland).
V USA a v Kanadě: Právo lidu, Box 25, Station "A", Mississauga, Ont. L5A 2Y9, Canada.

JAROSLAV BRODSKÝ

1970

ŘEŠENÍ GAMA

PSÁNO PRO KLAUNY A KRALE

A PRO TY, KDOŽ PRICHÁZEJÍ PO NICH...

BRODSKÝ, Jaroslav —
Toronto on Sunday, August 2,
1991. Jaroslav Brodský, de-
ceased husband of Vlasta, dear
father of Jaroslav and Madea.
Loving grandfather of 3 grand-
children. A memorial service
will be held at the chapel of
Washington and Johnston, 713
Queen St. E. (at Broadview) on
Thursday at 7 p.m.

V neděli dne 2. srpna 1981 ode-
šel z tohoto světa nečekaně-
ve svých 61ti letech Jaroslav
Brodský, býv. generální tajem-
ník K-231. Povoláním učitel,
stal se z něho v komunistic-
kých věšnicích v 50. letech
"inteligentní rudě" za práva
věšňů. Pomohl mnohým ve zdán-
livě beznadějných situacích, v tom smyslu se
s ním rozloučili bývalí muklové 6. srpna. Zdeněk
Slavík o něm prohlásil, že byl bezpochyby význam-
ným kusem "Československého jara 1968". Zemřelý
byl zpopelněn a urna s popelem byla exhumem
Melicharem dopravena do jihozápadních Čech, aby byla
uložena v hrobě jeho rodičů. /To naši redaktori
sdělili 28. srpna Vladimír Škutina. / Brodský byl
také spoluzakladatelem "Naardenského hnutí" a
v Torontě m. j. pracoval v univerzitní knihovně.
Později byl také údržbářem na Masarykově. U-
pozornil na sebe znamenitou knihou "Řešení Ga-
ma", která vyšla v roce 1970. Jak mu vydavatel
t. l. slíbil pro případ, že by se s ním něco stalo,
přetiskují "Kanadské Listy" několik kapitol z
této knihy na počest zesnulého. V příštím čísle
přineseme nekrolog z pera dirigenta J. Stáika
z Holandska, který se zesnulým na několika pro-
jektech spolupracoval. Málo bylo o J. Brodském známo, že jistý čas pů-
sobil v českém rozhlasovém vysílání v Torontě
na stanici CHIN-International. Měl duši rozevřa-
tou a mnohé sny a touhy nedokázal realizovat.
Z knihy "Řešení Gama", která má 205 stran, jsme
pozorně vybrali několik kapitol, které jsou svěd-
kem pozměněné doby, v které žil:

Všechno dobré i zlé začíná vlastně tím, že se člověk narodí.
Maminka, duše spravedlivá a katolická, se nikdy netajila
svým zklamáním nad skutečností, že porodila mne namísto
holčičky, kterou si přála. Uznal jsem tuto svoji chybu teprve
značně později, když jsem měl pocit, že se mi nedatí ob-
zvlášť dobře, ale to už bylo pozdě. Kladi jsem prý rodičům
otázky, které byly pro dítě naprosto nevhodné a vzbuzovaly
obavy o můj mravní profil.

V pubertě mě přepadla touha porozumět matce přírodě,
protože jsem přestával rozumět matce vlastní. Koupil jsem
si několik botanických knížek a zírál jsem o fotbal.

Mým prvním opravdovým nepřítelem byl školník na uči-
telské akademii, který na mne žáloval, že chodím za město
se svojí nynější ženou. Použil jsem nepřekně formy odvety
a zorganizoval proti němu síťku. Sfidově jsme několik
dnů nekupovali od něho uzeniny a pak, když začínal rezig-
novat, jsme ji naopak žádali všichni. Protože stará záměna
vůň se mu zkazila a novou neobjednal, informovali jsme
ředitele, že hladovíme, což bude mít neblahý vliv na náš
prospěch.

Před závěrečnými zkouškami poslala učená společnost česká
řediteli akademie dopis, že to se studiem botaniky myslím
vážně. Ředitel se ukvapil, svolal do hudební síně profes-
orský sbor i žáky a protokoval mi světlou budoucnost na
poli vědy.

To už byla válka a na gestapu tvrdili, že mě naopak čeká
budoucnost černá, protože, jako městský knihovník, půjčuji
knihy židům, kteří toho zneužívají a krátí si chvíle v
životě, který stejně neměl být dlouhým.

Ve čtyřicátém třetím jsem se oženil. Udělal jsem to ve vý-
roční den založení Československé republiky a považoval
jsem to za výbornou ilegální myšlenku.

A pak, v době, kdy ostatní ještě umíraly děti ve válce,
nám se dcera narodila a dokonce o trochu dříve. Všichni
opravdoví přátelé předstírali, že si tobo nevíš, protože
pro vychovatele mládeže je taková věc faux pas.

Rada známých tehdy odcházela, protože jim gestapo na-
bídlo buďto dlouhý pobyt v koncentračním táboře nebo
podstatně kratší v krematoriu a vždy na nabídku trvalo.
Válečnou selanku narušila příhoda s poropavou dvou mých
bratránců, Václava a Karla, kteří projevíli zájem o věci,
o které podle příslušných orgánů se zajímat neměli.

Situace se zkomplikovala hlášením moskevského rozhlasu,
že byli oba zajati Rudou armádou při vytahování min v
únoru 1943 kdesi v Charkovu, takže poprvé ušli. Byl
jsem tomu rád, neb je lépe bratrance mít, nežli nemít.
Umrtní listy však vydány byly, takže se žena Václavova
mohla řádně provdat za jistého učitele z Moravy.

A víc a víc se válka chýlila ke konci a to bylo radostí!
Nevěděli jsme, kdo u nás bude dříve, zdali ti ze západu
nebo z východu. Nakonec to bylo jedno, byli to stejné
spojenci, Roosevelt si rozuměl se Stalinem, Stalin s Roose-
veltem a Churchill patrně rozuměl oběma. Ještě dnes rád
vzpomínám na ty slzy štěstí celé rodiny, když jsme slyšeli
z rozhlasu, jak o sobě vzájemně říkají jen to dobré.

A pak jednoho květnového dne skutečně přišli. Od jihu
přispěchali k nám ruští kozáci a já jim jel do Karvaneč na
kole naproti, protože, kde by učitel vzal peníze na moto-
cykl? Hned ti z prvního auta seskočili dolů, řekl jsem jen:
„Zdrávuji!“ a hned jsem se rozbrečel, protože jsem
měl takovou radost, že je po válce, až mi to bylo nějak líto.
Oni mi na oplátku vzali to kolo, naložili je na auto, ten
seržant mi řekl, abych mu dal na památku hodinky a já
mu je dal, což obvykle nežním. A pak jsem se pěšky vrátil,
okolo proudily kolony vojska, občas některý vůz přibrazil
a já vyhrnoval rukávy a ukazoval seržantům, že už hodinky
nemám a že jim je na památku nemůžu dát.

Vrátil jsem se domů asi za hodinu a pravil jsem ve dveřích:
„Tak už jsou tady“ — žena kývala, tehcně taky, malá se
pokoušela chodit a tak jsme ji povzbuzovali a předstírali,
že neslyšíme, jak dole pod okny rachotí vozy. Jen občas
jsme řekli: „To je dobře, že už je po válce!“

Večer jsme se dívali z okna; vojáci se už rozběhli a pak
přišla sousedka a řekla, že už je moc lidí zatčených, že to
dělá nějaký výbor, ale že to možná nebude ten pravý výbor,
protože jsou v něm dva bývalí udavači gestapa.

Byl to podivný máj. Zvony vyzváněly na znamení vítězství
a dole z oltářů vykrádala armáda monstrance. Po městě
chodili jako zlé stíny umazaní důstojníci zpravodajské
služby spolu s bývalými fyzly a ukazovali prstem. Vojáci
na potkání líbali malé děti a znásilňovali jejich matky.
Starší děti rozdávaly letáky a děkovaly Rudé armádě za
osvobození. A děda Vlach, věřící katolík i komunist, který
se modlil celou válku za Stalina, aby nám ho Pán Bůh
zachoval ráčil, mi řekl: „Tak jsme se, pane učiteli, přece
jen dočkali.“ „Dočkali, dědo,“ řekl jsem, protože mě nic
chytřejšího nenapadlo.

Přes náměstí jel zvolna na kole konzistorní rada Vous.
Usmíval se na vojáky, kteří pod kvetoucími kaštanými pili na-
kradené voňavky, protože vodka došla a vína v zemi zpus-
tošené nebylo.

— Ježíšmarjá — řekl jsem si, — že ten Pánbů nakonec
bude, protože tomu Vousevi i to kolo chrání.

A znovu rachotily bojové kolony, naložené válečnou kořistí
ze země, která byla spojencem. Auta s puškami, dámskými
šaty, uhlím a vycpanými veverkami ze školních kabinetů
pělšila okolo oprýskaných zdí s nápisy: Da zdravstvujet
krasnaja armija!

Dělníci chodili s bandaskami do továrny a říkali — No
nazard! — a Josef Visarionovič Džugašvili se díval moudře
z každé výlohy, ozdoben svěčkami a děly a pozoroval, jak
jeho děti skotačí po Evropě.

A s ním se dívali i fyzové, kteří se už v nových službách
etablovali, kdo to je a jak se jmenuje ten, jenž nedal Jo-
sefovi ve svém okně místa, neb tu bylo oprávněně pode-
zření, že takový člověk se z osvobození plně netěší a je v
budoucnosti všeho schopený.

Děti ve škole mi připomínaly mé mládí a mamčiný stesky,
protože kladly otázky, vzbuzující obavu o jejich mravní
profil i o budoucnost. Pomlouvaly nehezky armádu a já
říkal jen „no, no, to snad ne!“ a ony horlivě dokládaly,
že ano.

Rozhodl jsem se již v zimě, že toto jaro si definitivně vyře-
ším otázku vzájemných vztahů mezi spornými rody hub
typu Myxaciium, Phlegmaciium a Inoloma; ještě na Silvestra
jsem byl přesvědčen, že upřesnění těchto vztahů je pro
pokrok lidstva důležité. Ted' však mě stále více napadala
myšlenka, že je to pitomost a že to nikoho neudělá šťast-
nějším. Pak jsem uznal, že je nesmysl jenom se dívat kolem
sebe, když nic hezkého nevidím a odjel jsem do Prahy k
profesoru Němcovi, který kdysi poslal ředitelství akademie
onen prorocký dopis o mé velké budoucnosti. Moc jsem
si vážil toho člověka, protože v době, kdy kluci nacističtí
se těšili na hostinu v Čechách, on upustil od své kandida-
tury proti prezidentu Benešovi, aby nebyla narušena jednota
národa. A tak Beneš i nadále vládl lidu a profesor Němec
vědě. Lichotilo mi, že si přál, abych s ním spolupracoval
v botanickém ústavu.

Bydlil Na Václavce č. 7 v malé vile. Když jsem vešel,
nepracoval a seděl v lenoše. A poprvé jsem si povsímil,
jak je ten krásný člověk starý.

Rekl mi: „Je konec Jaroslave. Jsem prý zrádce a kolabo-
rant. Nezavřou mne, ale chťj, abych odjel do Bratislavy.
Jsem v Praze nežádoucí.“ — A byl skutečně velmi starý.
— Mluvili jsme poprvé po celou dobu o politice.

Teprve ve vlaku jsem si uvědomil, že mám strach. Strach
ze světlé budoucnosti. A odjel jsem k poslednímu zbylému
bratránci, který čekal každý den na návrat svých dvou
zachráněných bratrů od Charkova, neboť rozhlas upozor-
ňoval příbuzné, že se vracejí z východní fronty ti a oni,
kteří přežili vojenskou strategii sovětů i ruské přátelství.

Ne, nebyli toho dne ještě doma. Ani příští den nepřijeli.
Po dvou letech zjistila repatriační komise v Praze, že jejich
jména byla uvedena v listopadu 1947 na nějakém seznamu
z nějakého tábora někde v Sovětském svazu. Od té doby
už je nikdy nikdo neviděl, kromě jejich otce; když umíral
v roce 1949 na rakovinu, chvíli před smrtí se rozesmál
a řekl k tetě: „Marcelo, kluci se nám vracejí!“ A pak už
neříkal nic.

Přišlo léto. V lesích sbírali lidé houby a ve městech komu-
nistická strana, matka předobrá, rozdávala majetek chudým.
Pole a louky, které tu zbyly po odsunutých Němcích, byly
a hodnosti, úřady a křesla — poprvé se našla strana, která
vaucovala majetek a halasně láterila na ty, kteří tak neuči-

nili už dříve. Pojď, soudruhu, nečekej a nastav náruč,
tohle je tvoje doba, samozřejmě, jsi náš — Stalin nařídil:
konec chudoby, všichni se musí mít dobře! Ne, nic za to
nechceme, jen tvého hlasu ve volbách je třeba, soudruhu,
že smíme dál rozdávat. —

Vojáci nenarušovali idylu. Dávno už byli zavřeni v kasár-
nách, dobojovali, přežili, tak co by chtěli víc? Seděli po
celé dny namačkaní v oknech, pokřikovali na děvčata a
hladověli po lásce více než po chlebu. Stráž jim zabrá-
ňovaly ve výkonu přirozeného práva vítězů a odebrali jim
drobnou válečnou kořist, kterou slíbili přivézt Natašce.
Pak je začaly vlaky odvázet kamsi do stepí.

S posledními transporty se vrátili do Ruska i major Gurvič,
lékař a šéf vojenské nemocnice, který nám byl od jara
vnucen jako stálý host. Ty první debaty s ním byly zlé.
Jednou se strašlivě opil a vypravoval a já jsem ho už ne-
přesvědčoval, jen jsem zděšeně poslouchal. Byl si jist, že
i my se staneme jednou ze sovětských republik. Bylo mi
ho líto pro jeho skepsi a on mě považoval za blázna, pro-
tože jsem mu nevěřil.

Tak odjeli...

A naivní prostáčekové spolu s politiky se domnívali, že
země byla v jediném roce definitivně osvobozena podruhé

Ze stepí přicházeli noví hosté. Bez samopalu, jen tak s
kufříkem, jak se na hosty sluší. Chodili do závodů, do
hospod i do kostela. Na univerzity i na schůze péstůlů
drobného zvířectva. — Nebyly to dobré zprávy, které odtud
posílali svému načasťstvu v Moskvě. Bylo něco shnilého v
tomto státě Československém. Lidé přijali dary statků po-
zemských a začali zapomínat na dárce. Teorie třídního boje
utonula v nasládlé pění piva, staří mluvili o počasí a
pomlouvali se navzájem, mladí se pomlouváním nezdrž-
vali a využívali počasí. Holčičky nechťely být Rozou
Luxemburgovou, kuklům neříkal nic Karel Marx. Národ
se dostával zřejmě na scestí. Dávno už se nedíval Josef
Visarionovič z výkladních skříní. Dívali se jen poplašení
fyzové.

Blížily se volby. Velkému vůdci všech pracujících Stalinovi
nehrozil v Praze pád. Bylo to horší. Tři roky po vítězném
válce mu hrozilo zapomenutí.

Diktátory je možno porazit. To je v logice věcí. Je však
neodpuštělné je zapomínat. V takovém případě se připo-
menou.

Moskva vzala zradu na vědomí a turisté ze stepí vypraco-
vali novou variantu boje. Bylo zbytečné usilovat o nové
spolubojovníky, nepodařilo by se to. Bylo nutno vytvořit
bojovou formaci z věrných. A když teče do bot, lidé jsou
ochotni riskovat a znovu se prát.

Byl jsem v té době ředitelem malé školy v severních Če-
chách. Tajemníkem krajského výboru komunistické strany
se stal Josef Pavel. Bydlil nedaleko školy a neměl jsem ho
rád. Konec konců, bylo to vzájemné. Kdysi odešel jako
mladý dobrovolník do Španělska pomáhat rudé republice.
Byl prý to odvažný blázen. Když prohrál, přijel do Anglie
a bojoval v československých jednotkách proti Německu.
Byl to zřejmě bojovník notorický, protože zde zase bojo-
val za vítězství dělnické třídy, která o to, podle mého soudu,
přijít nestála.

Byli jsme na sebe v debatách zlí. Díval jsem se na něho,
když mluvil na schůzi. Vždycky jsem měl dojem, že jenom
on ví, co chce, ti druzí nic.

Na sklonku roku 1947 už nikdo na jejich schůze nesměl s
výjimkou příslušníků strany. V té době však už i největší
prostáček mezi nimi věděl, o co v příštích měsících půjde.
Stál jsem tehdy v čele odborové organizace učitelů a profes-
orů v severočeském kraji. Jen někteří z nich byli komu-
nisté a jejich znalosti byly znalostmi informovaných pro-
stáčků, ale přesto věděli mnohem, mnohem více, než všichni
ostatní.

Koncem února 1948 rozehrál sovětský režisér Valerian Zo-
rin v Praze ruský balet. Nebylo v něm balalajek, pouze pár
tisíc pušek v rukou závodních milicionářů, kterým velel
Josef Pavel a vyfěštěné oči několika milionů diváků, kteří
nechápali, proč ta hra. Bezmocní ministři čekali na akci
presidenta, bezmocný prezident spoléhal na pomoc ministrů.
Hrdina od Dukly, generál Svoboda, odmítl prezidentu Be-
nešovi pomoc armády a jen pár bláhových studentů se
pozdřívilo, když jejich tátové selhali.

25. února triumfoval Gottwald na Staroměstském náměstí
a přísahal věrnost a lásku Stalinovi, který se opět díval ze
všech výkladních skříní, jak jeho děti skotačí po Evropě.
A s ním se dívali i fyzové.

A kdesi v Moskvě se snad major Gurvič opil...

Od přísahy Gottwaldovy mi nebylo dovoleno vejít do školy.
Téhož dne večer mi matky některých dětí, které jsem učil,
zpívaly pod okny píseň: Ted' už máme co jsme chtěli...
a provolávaly slávu Josefu Visarionovičovi.

Akční výbory, složené z komunistů i poděšených nekomu-
nistů, převzaly moc ve státě do svých rukou. Vrátní vyko-
pali z úřadu ministry, školníci ředitele, švec Vašek jmenoval
primitivní prezidentem krajského soudu, protože bylo třeba
soudit zrádce. Záfici Gottwald, Svoboda, Pavel, Smrkovský,
otvírali bránu vítězného oblouku na východě, kterou tam
kdosi stejně nadšený před sklonkem války na počest gangu
postavil. A desítky lidí, jimž hrozil osud Kameněva,
volili osud Kerenského...

V jakési Radě bezpečnosti kdosi zareptal, snad chilský de-
legát to byl, duše naivní, bylo trochu neshody a delegáti se
uklidnili teprve při lunci.

Zatím mnozí řešili své osudové dilema provazem nebo svítiplymem, podle letory. Zahraniční ministr Masaryk skočil z okna, protože se rozhodl zůstat, nebo byl vyskočen, protože chtěl odejít. V září umírá Beneš a lidé pláčou nebo ho proklínají, co to připustil. A kdesi za mořem se vkrádá do hlav státníků nesmělá myšlenka, že ten Josef Stalin to možná nemyslí s tou spoluprací v Evropě zcela upřímně a že s ním budou patrně nějaké potíže.

Tehdy se v celé zemi budovaly mimořádné tribunály a řádové šibenice.

Padaly první hlavy.

V čele akce stál homosexuál a zeť Klementa Gottwalda, ministr spravedlnosti Čepička. Náměstkem ministra vnitra byl plukovník Pavel, přísný a horlivý organizátor.

Sešel jsem se s ním na verandě restaurace nedaleko místa, kde kdysi bydlel. Přišel v doprovodu dvou mužů, pokynul jim, že si mohou sednout opodál a přisedl si k nám. To už se vedle naší šestileté dcerky batolil i dvouletý syn.

Pavel vypadal dobře. Nehádali jsme se. Mluvili jsme o dětech.

Před rozloučením řekl: "Tyhle děti už budou žít v lepším světě." "Jsem o tom přesvědčen", odpověděl jsem. A přitom jsme oba cítili, že mezi námi není smíru.

Ta červená sobota roku padesátého byla jasná jako korálek. Ve vzduchu vonělo seno a já odešel po obědě do ložnice, abych se vyspal po noci, v níž jsme dokončovali pro podnik výrobní plán, plný nesmyslných čísel, kde pravdivé byly pouze součty nesprávných údajů.

Chvilku poté vstala do ložnice žena a vzbudila mě. "Máš tu návštěvu," řekla.

Vstal jsem jako opilý, oblékl si pouze šortky a mžouraje proti slunci šel jsem otevřít vrátka u zahrady. Stál tam chlapec mého věku, usmíval se a řekl: "Vezu profesora Kalíše do Prahy. Chce s vámi mluvit a čeká ve voze." Kulíš se každou sobotu vracel z Běliny do Prahy a udržoval styk mezi mnou a Prahou v přípravě nového školského zákona, na kterém jsme pracovali již před komunistickým pučem.

"Dobře," řekl jsem, "pojd'te oba dovnitř."

"Ne, nechce, aby ho někdo viděl a já tam také nepůjdu," řekl přátelsky. "Přijďte za ním, auto stojí u kapličky."

"Dobře," pochvilil jsem si opět, "natáhnou si tričko." On se loudal k autu a já jsem si doma natáhl tričko a vzal do ruky cigarety.

"Kdo to je?" ptala se žena.

"Jeden známý z podniku," lhal jsem.

"Má divné oči," dodala. "Je to hodný chlapec," řekl jsem a vyběhl bos za ním.

Ke kapličce nebylo více než tři sta metrů. Doběhl jsem bo v půli cesty a šel po jeho pravé ruce.

"Můžete mi dát oheň?" řekl jsem, protože jsem sirky zapomenl doma. "Rád," řekl a zalovil pravou rukou hlouběji v kapse, vytáhl krabičku, vzal ji do levé ruky a pravou zasunul opět do kapsy.

Zastavil jsem se. Přidál mě lehce loktem a díval se na mě.

Rekl jsem: "Vrátím se a převleču se."

"Pojd'te," řekl klidně, "doutám, že nechcete být v tom vedru odstřelen na silnici."

Nechtěl jsem a šel jsem mlčky zbývajícími několika desítkami kroků. U kapličky stálo auto. Široké, pohodlné, na okně nápis: Spolek inženýrů a stavitelů.

Od zdi se odlepili dva muži. Usmáli se, protože venku stálo několik lidí a pokynuli, abych nastoupil dozadu. Usedl jsem. Klapla pouta. "Spadla klec, miláčku."

Dojeli jsme do Ústí a zabodili ke spojitelně. Chodívali jsme tam často se ženou, více vybírat než ukládat.

Nevěděl jsem, že jsou i tady . . .

Šel mi pouta, vystoupili jsme, kolem byli další čtyři muži. Nastoupili jsme do výtahu.

Pate poschodí bylo oddělené mřížemi.

"Podívej se, jaký má ten kluk krásný nohy, nepouštějte ho k ženským," slyšel jsem za sebou a všichni se smáli. Vešli jsme do kanceláře. Stůl, židle za stolem i před stolem, psací stroj a obraz Gottwalda se Stalinem.

"Posad'te se, pane řediteli," řekl šéf, "mám jenom pár otázek, doufám, že chytíte nejbližší autobus domů. V kolik je vám to jede?"

"V půl páté," povídám.

Bylo půl třetí. Začal mi klást otázky. Byl vtipný, ironický. nebil mne. Před půlnocí se omluvil, že jsme to dnes nějak přetáhli a slíbil pokračovat zítra.

Na Pankráci jsem se cítil jako doma. Byla to fabrika na výrobu veletržnic, dobře organizovaná

Vozili sem lidi k výslechu a se stovkami dnem i nocí taškovali vyšetřovatelé.

Jedni právě začínali, druzí už měli o pár zubů méně, třetí už podepsali, že jim nikdo nic neudělal, několik procesů vycházelo každé ráno tunelem k soudu, jiní to už měli za sebou a zůstávali jen dokud je neodvezou do nějaké věznice na práci. Ti nahoře po odsouzení čekali, zdali a kdy je popraví za rohem nemocnice, za jejímiž zdmi spravovali lékaři pomlácené kosti a ztrhané nervy.

Byli tu i šťastní lidé, kteří včas zešleli a vysvětlovali

svým kolegům na cele, že oni tohle všechno řídí nenápadně zezadu, protože jim to Vykupitel uložil jako úkol, a teprve potom že bude otvírat celu jednu po druhé. A kdykoliv zarachotily někde klíče, mrkali významně na ty druhé a říkali: "Už jde, už jde!"

Když nepřišlo, byla každý den hodinová vycházka celého oddělení. Ruče na zádech sepnuté a hodinový pochod v kruhu, neotočili hlavu, protože to znamenalo jít do díry a dostávat jídlo každý třetí den a to už potom tou hlavou sotva otočíš.

V pátek dopoledne měli vycházku odsouzení k smrti; tím bylo nařízeno půl hodiny běhat. Vždycky se v rychlosti navzájem spočítali, kdo už neběhá, kdo už má cílovou pásku za sebou a kdo nový začal právě běhat.

První den března jsem odjel do Prahy a sešel se s úzkým kruhem přátel - politických vězňů. První otázka zněla: Co se vlastně děje? Analýza této první otázky si vynucovala odpověď na druhou: jaké je naše místo v procesu, který nastal? Během deseti let vězení jsem se setkal s mnoha tisíci podobných, jako jsem byl já. Některých z nich jsem si vážil více, jiných méně. Ty, co seděli dnes v kruhu a radili se, jsem měl rád. Byl mezi nimi jeden marxista.

Předložil jsem na schůzce projekt nepolitického klubu všech vězňů, kteří byli odsouzeni v uplynulých dvaceti letech podle zákona na ochranu republiky, jenž nesl pro nás osudné číslo 231. Klub měl mít prostý název K 231. Dominoval jsem se, že tato nepolitická organizace by měla značnou morální váhu, protože členskou základou by tvořila kulturní a politická elita obou generací, která byla smetena po Zorinově puči v Praze 1948.

V příštích dnech jsem se sešel s dalšími a projednávali jsme totéž. - Rozhodující byla odpověď na první otázku: o co vlastně jde? Vystoupil jsem s názorem, že poprvé nejde v komunistické straně o pouhý vnitrostraní boj. Že je to intelektuální vzpoura ve straně i mimo ni. Že socialismus s lidskou tvářičkou je pokus o nastolení nové společnosti neovládané hlupáky. Že nositelem tohoto řádu bude generace, která přichází po nás. A že je naší povinností znovu riskovat.

Dvacátého šestého března jsme byli spolu se Zdeňkem, který mi v Leopoldově koupil v den amnestie šaty, pověšení navštívit Ústřední výbor komunistické strany, abychom vyložili své stanovisko Dubčekovi v rámci názorů, které byly na schůzce pronášeny.

Téhož dne byl zvolen prezidentem republiky generál Svoboda, který při komunistickém puči v osmačtyřicátém odmítl prezidentu Benešovi pomoc armády a krátce poté upadl v nemilost strany a byl po léta bezmocným úředníkem . . .

Druhý den ráno Zdeňk prohlašoval, že za Novotného se aspoň trochu vyspal, kdežto při socialismu s lidskou tvářičkou hubne v kšichtě. Vyjeli jsme autobusem už o šesté hodině a šel na Slovanský ostrov byl obklopen lidmi.

Od samého začátku to bylo fascinující. Jen v podvědomí mi blesko hlavou, že jsme možná rozehráli hru, kterou nebudeme schopni hrát. Lidé se objímali, jásali a plakali. Líbaly se ženy, které se nikdy neviděly, ukazovaly si děti, vyvolávala se beznadějná jména známých, jiní pomáhali po schodech lidem zmračeným skalami nebo člověkem zlým.

Po sedmé hodině byl zaplněný sál uzavřen a všichni pomáhali natahovat rozhlasové zařízení na schody. Poté se instalovalo nové zařízení venku. Dobrovolníci zlíží dokázali udržet vchod pro hosty a tisk volný.

Mimo předsednických stůl stál vpředu osamělý, černě potažený stůl a na něm kniha dějin národa spolu s Bibli. Kolem stolu prázdné židle. Toto místo patřilo těm, kteří nepřežili.

Sál byl zaplněn do posledního místečka, na jedné z galerií byla i moje žena.

Schůzi zahájil generál Paleček. "Tak, a už to frčí," řekl jsem si. "Bud' to jsem blázen a fantasta, který odhadl situaci špatně a pak v příštích hodinách ovládne tento sál bohyň pomsty, anebo . . ."

Václav Paleček zvládl zahájení na výbornou. Býval kdysi v mládí trochu zrzavý, ale život a léta z něho udělala stříbrnou lišku. Vypadal důstojně a byl skutečně moudrý. Poslal mne k mikrofonu se značnou převahou.

Zavídel jsem komunistickým funkcionářům, jak se vycvičili ve čtení svých projevů na papíře a ještě se stačili občas podívat, jestli někdo neřivá. Na obojí jsem nestačil a tak jsem se rozhodl pro to druhé. Nic mimořádného jsem neřekl, vysvětlil jsem jen program, připravený pro toto shromáždění.

A pak se mi připomněly slzy, které jsem viděl za ta léta, zapasník, který plakal pro svoji ztracenou mládou ženu i revolucionář Vok, který se rozplakal nad ztracenými ideály mládí, protože u mikrofonu zaplakal statečný člověk, sluvenský hrdina generál Marko. Nebrečel nad ztraceným mládím a pomlácenými kostmi, ale z radosti, že jsme se sešli.

A pak se střídali u mikrofonu gaunerzi, hnusáci, chlívák a děvku prodávající a mluvili jako listonoši, student, dělník, básník a profesorka historie.

Mluvil i Honza Šmíd, lékař, který patrně rozezlil Boha i Jáchla, protože ho žádný k sobě nechtěl pustit. Dvakrát byl odsouzen k trestu smrti jako vlastizrádce a dvakrát

utekl popravě. Poprvé rozhodovali o jeho vině nacisté, podruhé ruský generál Lichačev a přece žil a přežil i generál Lichačev a ještě vytáhl stovky lidí ze spárů zubaté, před kterou sám musel utíkat. Ted' říkal: "Dvacet let jsme hledali nacistu Bormana v paraquajských pralesích a oo zatím seděl v Praze na ministerstvu vnitra." Sál burácel a já jsem si pomyslíl - Honzo, nepomlouvej, ted' tam dávají silný kafe.

Mluvíli jsme o tom, že nás utrpení naučilo moudrosti. Že jsme se zbavili komplexu odplaty a už se navzájem nechceme nenávidět. Že nebudeme dělit lidi podle politického přesvědčení, ale budeme pomáhat lidem s morální a intelektuální kvalitou, aby se dostali do čela a hlídali blby, aby je neohrožovali. A také, že budeme pomáhat demokracii a nové společnosti, které Dubček říká socialismus s lidskou tvářičkou. A že jim věříme.

Sál burácel souhlasem, bývalí ubožáci se protlačili až k podiu, tahali nás za ruce, objímali, dva psi z tábora Vojna na mě poštěkávali a já říkal psst! a ukazoval na mikrofony, že to všechno natáčíme.

Následovaly volby ústředního výboru K 231 - ale vůbec nebyly demokratické, protože nebyly tajné. Pro kandidátku zdvihl někdo z radosti i obě ruce a nikdo nebyl proti. Profesor Karel Nigrin, historik, který byl notorický útekář a byl zavřen ještě už za Německa a nakonec "finálet let doma na rodné hrodě, muž klidný a spravedlivý, byl zvolen předsedou, Václav Paleček prvním místopředsedou, Honza Šmíd druhým a mimoto byla ponechána volná místa k doplnění v osmdesátčlenném výboru. I my se Zdeňkem jsme dostali funkce, protože nás ta věc napadla; já byl zvolen generálním tajemníkem a Zdeňk byl mým zástupcem.

Potom jsem připomněl, že kdysi před staletími, když čekali u nás v Čechách příchod Spasitele, snášeli táborští všechno, co měli, do společné nádoby, aby se uláhli před nepřeteli. A že se na ně, žebráky spravedlivé, obracím, aby, mají-li něco v kapsách, dali část z toho rovněž do společné pokladnice, abychom se mohli bránit, aby se to už nikdy neopakovalo . . .

Ti, kterým kdysi všechno vzali, ženy, děti, zdraví a majetek, odpočítávali peníze a ponechávali si jen drobné, aby měli na cestu vlakem nebo tramvají domů.

Podium už bylo zcela obklopené lidmi, kdosi mě tahal za loket a něco říkal, podíval jsem se mu do tváře a poznal jsem Ozokova blázna, který kdysi pro ženu ztratil řeč a ted' mluvil a drmolil: "Dávají ti na rakev, dávají ti rakev . . ."

A pak byl konec, strhující, nádherný, lidé stáli, drželi se za ruce, zpívali hymnu, smáli se a tekly jim slzy. Styčeli se jen ten, kdo neplakal. V té chvíli zpívali snad i fízlové, kteří přežili Bormana, Stalina i Novotného a řešili se, že přežijí i Dubčeka a nás.

Kdosi mi přivedl ženu; mluvil jsem s ní jenom chvilku, třásla se jí brada, ale usmívala se a říkala, že to bylo úžasné. Čekala na mě, zatímco já šel na tiskovou konferenci.

Byl jsem rád, že jsem v Leopoldově používal klosetní papír k učení angličtiny a nejenom k pračičce - a poprvé jsem měl možnost pokusit se tím jazykem s někým domluvit. Byli tam zahraniční novináři a hned kladli otázky, ale Václav, který byl pověřen vedením konference, byl na výši a řekl - kdepak, pánové, do téhle země se vrací řád a musíme se jim řídit také zde. Já jsem ten a ten a tihle pánové jsou ti a ti, a řekněte nám, prosím, který tisk, rozhlas a televize tu zastupujete. A tak se ti zvědaví rychle vyzpovídali a teprve potom vyzvídali.

Padaly i tak závažné otázky, jako zdali jsme měli ve vězení na celách televizi a jeden reportér, takový slaboučký ze zámoří, prahnul po boji a ptal se, budeme-li riskovat i pouliční srážky, abychom převzali od Dubčeka moc. Nás to ani nenapadlo a pokusili jsme se mu to vysvětlit, ale on to chápal jako ten referent na STB, co nechápal, jak jsem mohl učit děti . . .

Až jednou bude chtít někdo vytesat sochu Pohody, měl by stát modelem Nigrin. Usměvavý, vyrovnaný, uzavřený tiskovou konferencí ve znamení ovzduší a ten hubenoučký ze zámoří si intenzivně něco psal a mně napadlo, že si udlá možná poznámku. "Jsou to magoři, práši se nebudou." Žena na mne venku trpělivě čekala, byla na to za těch deset let zvyklá.

Široko daleko od Slovanského ostrova patřily tuto neděli restaurace a jídelny bývalým vězňům. Asi padesát účastníků nás doprovázelo do jedné z nich, pro nás tam sehnali židle, ti ostatní šli dále, protože všechno ostatní bylo obsazeno a mezi výkřiky - vupřová, knedlík, zeli, se mísily - Bory, Leopoldov, bachaři, Svoboda - dvě piva, prosím, - Dubček, Smrkovský, Lichačev, Ježismarja, Franto, si to ty? Kdy jsi přišel? Z toho si nic nedělej, mně taky utekla. - Pánové, já nemám z ničeho strach, jenom z Rusáků! Ty, čekal bys to loni, že se tady takhle letos sejdem? Já se . . .

Jedl jsem něco s ryží a rozmouval s těmi kolemi. Už jsem to měl popletené. Jirkovi jsem říkal Zdeňku a Zdeňkovi Bohouši, vodili mi ke stolu odrostlé děti a říkali - hele, to je moje Eva, jak jsem ti tenkrát ukazoval tu fotku v perince - a já polkl ryží a řekl jsem živě - ježišmarja, ta vyrostla! - protože jsem si tu fotku nepamatoval a jeho by to mrzelo.

Po obědě jsem řekl přátelům - ahoj! - a požádal jsem je, aby s námi na nádraží nechodili, jestliže nechtějí, abych z toho úplně zblbl dřívě, než se pokusíme něco udělat

Zemřel hrdina Bitvy o Anglii

Plk. let. A. Hess,
4.5.1898-10.8.1981.

Dne 10.srpna t.r. zemřel v Brooksville na Floridě Group Captain R.A.F./ret./ Alexander Hess, nositel Záslužného leteckého Kříže D.F.C., jeden z autentických hrdinů Bitvy o Anglii v létě a na podzim roku 1940. Stal se velitelem legendární 310.čs.stihací peruti v rámci RAF, když mu bylo 42 let. Účastnil se bojů ve vzduchu, když Anglii šlo doslova o bytí a nebytí, sestřelil tři nepřátelské letouny a sám byl sestřelen nad Londýnem v polovině září 1940. Vyskočil z hořícího letounu s padákem.

Narodil se 4.května 1898 ve Dvoře Hrálové, okres Beroun. Po vchození reálky, narukoval v roce 1916 do c.k.rakouské armády a prováděl boje v Rusku a v Itálii, kde byl raněn. Válku skončil v hodnosti poručíka. Po válce začal studovat na pražské technice, ale tato studia na čas přerušil, když jako dobrovolník odešel do čs. armády a v rámci 17.pěšího pluku se účastnil bojů proti maďarským komunistům. Byl vyznamenán Čs.válečným Křížem z roku 1919. Po skončení 4.semestru na technice se stal v roce 1920 aktivním důstojníkem tvořícího se čs.letectva. Působil m.j. na letišti v Aši, kde s letounem De Havilland havaroval a málem přišel o život uhořením. V roce 1926 byl poslán na stáž do Francie na 6 měsíců

..... k stihacím útvarům. Účastnil se v té době celé řady leteckých soutěží, v nichž znamenitě hájil barvy naší vlasti. Vyhrál rychlostní závod o cenu presidenta Masaryka v roce 1926. V roce 1934 byl opět ve Francii na výměně, tentokrát u bombardovacích peruti. Po návratu do vlasti se stal velitelem čs.akrobatického teamu pro Olympiádu v Berlíně/vzpomínáte na jména Novák-Široký-Hubáček?/ a za to dostal německý Olympijský řád. V roce 1937 vedl čs.akrobatický team v Curychu /dostal 1.cenu/. Okupace ho zastihla v hodnosti majora a velitele stihací peruti v Pardubicích. V lednu 1940 se mu podařil útek přes Slovensko a Jugoslávii do Francie, kde vstoupil do letectva jako stihací pilot. Po porážce Francie se z Bordeaux dostal - do Anglie. Velel prvnímu útvaru našich stíhačů na půdě Anglie na letišti v Duxford-slavné 310.čs.stihací peruti. Účastnil se aktivně bojů během Bitvy o Anglii. Jako první cizinec v RAF dostal od anglického krále řád D.F.C./Distinguished Flying Cross/. Stal se pak styčným důstojníkem pro čs.stihací útvary u hlavního velitelství RAF ve Stanmore. V letech 1942 až 46 byl leteckým attaché při čs.velvyslanectví ve Washingtonu a v Ottawě. Dohlížel také na výcvik čs.bombardovacích letců na Bahamách a zastupoval Československo na mnohých mezinárodních leteckých konferencích. Během války měl také četné projevy v britském rádiu a v "Hlasu Ameriky". Po návratu do Prahy v roce 1946 byl jistý čas přednostou Výzkumného ústavu Hlavního štábu čs.letectva. Pak se stal velitelem 2.leteckého sboru v Českých Budějovicích. Po komunistickém puči mu hrozilo zatčení a proto odešel do západního Německa, jako mnoho jiných čs.letců, kteří za války sloužili v Anglii. Emigroval do USA a pracoval jako technický odborník u "Pan American Airways" v New Yorku, až do svého odchodu do penze v roce 1965. Žil se svou paní Louise v Brooksville na Floridě.

Plukovník Hess popsal bojové nasazení a oběti československých letců za 2.světové války v knize "Bylí jsme v Bitvě o Anglii", která vyšla v roce 1943 v New Yorku a znovu v roce 1946 v Praze. U příležitosti jeho 80.narozenin měla tato kniha v našem třetím exilu vyjít znovu, tentokrát s doslovem autora. V něm zachytil Kálvárii, kterou čs.letci ze Západu prošli v 50 letech. Čs.komunisté se našim západním letcům doslova mstili a nelidsky s nimi ve vězeních a pracovních táborech zacházeli. Inspektor čs.letectva v Anglii, generál Karel Janoušek, byl kom. policií vylákan do pastí a odsouzen k smrti, později trest změněn na doživotní žalář. /Byl propuštěn až v roce 1960./ Tento doslov plk.Hessa vyšel v "Kanadských Listech" v říjnu 1980. Vyjadřuje naději, že zápas není ztracen a že nakonec bude i Československo svobodné.

S plukovníkem Alexandrem /Sášou/ Hessem odešel jeden z nejzasloužilejších československých letců, který se svým hrdinstvím a věrností k demokratickým ideálům trvale zapsal do novodobé historie našeho národa. Zachováme mu světlou památku.

Podle telefonického sdělení paní Louise Hessové vydavateli t.l., byl plk.Hess spopelněn. Urna s jeho popelem bude uložena na malém hřbitůvku poblíž Duxfordu

v Anglii, kde odpočívají jeho kamarádi, kteří během Bitvy o Anglii přišli o život. To bylo totiž jeho přání: bude ve dle poručíků Fechtnera, Štěrbáčka, Malého, Fejfara, Zimpricha a celé řady dalších hrdinů, kteří ve vzdušném prostoru nad Velkou Británií přinesli oběť nejvyšší.

Po evakuaci našich letců z poražené Francie na anglickou půdu, byla dne 12.června 1940 v Duxford, poblíž Cambridge, ustavena 310.čs.stihací peruť v rámci Britského královského letectva /RAF/. Dostala napřed letadla typu Hurricane, později přešla na Spitfire. Když peruť nastoupila k "rodinné fotografii", měli naši letci na sobě ještě francouzské letecké uniformy. V anglických uniformách jsou angličtí kolegové našich stíhačů. Zleva sedící jsou: Rypl, Boulton, Ambruš, Blackwood, anglický velitel peruti Woodhall, čs.velitel peruti Hess, Sinclair, Malý a Czesek. Nahlédnutím do kroniky peruti z té doby jsme zjistili, že peruť měla dvě letky. Původními členy letky "A" byli: Malý, Janouch, Fejfar, Bergman, Zaoral, Hanuš, Hybler, Zima, Fürst, Kopřiva, Prchal, Šeda, Jiroudek, Štěrbáček, Brežovský, Mlejnecký a Chalupa. V letce "B" byli: Rypl, Goth, Kredba, Fechtner, Zimprich, Burda, Fejt, Dvořák, Vindiš, Střihavka, Hubáček, Řechka, Kautský, Vopálecký, Koukal, Komínek a Puda. Polovina původních členů 310.čs.stihací peruti během Bitvy o Anglii nebo později ve válce padla. Čest jejich památce!

V září 1940 navštívil leteckou základnu Duxford president republiky a nejvyšší velitel čs.branných sil, dr.Edvard Beneš. Po jeho levici je čs.velitel peruti plk.let.Alexandr Hess.

Anglický král Jiří VI. uděluje plk.Hessovi Záslužný letecký Kříž D.F.C.

Jedna z posledních fotografií plk.A./Sáši/ Hessa, na obrázku vlevo, je z dubna 1979. Tenkrát ho v Brooksville na Floridě navštívil kamarád-letec pplk.Josef Šejbl. Znali se z Anglie a po návratu do vlasti po válce oba působili v Českých Budějovicích. Plk.A.Hess tam do února 1948 velel 2.leteckého sboru a pplk.J.Šejbl /resident Toronto/ byl náčelníkem štábu téhož útvaru. Bylo to poslední setkání dvou upřímných kamarádů..

ZLOČIN S HOKEJISTY

Připravuje se celovečerní hraný film o zločinu na československých hokejstech v padesátých letech. Svět ví – právě hlavně díky filmu «Doznání» s Yves Montandem v hlavní roli – o politických procesech proti Slánskému a spol. Ale neví, že ještě před tímto monstreprocesem byla zavražděna dr. Milada Horáková, generál Píka a tisíce jiných!

Případ československých hokejistů, tento absurdní a přitom zrůdný zločin, je nejsrozumitelnější a nejmarkantnější obžalobou a argumentem. Budeme rádi, když se na zrodu filmu budete podílet i vy od samého začátku.

Souhlasíte-li zásadně s myšlenkou, aby film «ZLOČIN S HOKEJISTY» byl natočen, a chcete-li, aby film «ZLOČIN S HOKEJISTY» byl záležitostí československé emigrace a chcete-li «do toho mluvit» už od námětu, můžete přispět čímkoli: nápadem nebo jen jedním dolarem, jedním frankem, jednou markou... Přispějete-li větším obnosem než 250 dolarů, nebudeme to považovat za dar, ale za půjčku či za akciový podíl. Na zaslání částky dostanete kvitanci. V tom případě připište na šek či peněžní poukázku poznámku «akciový podíl» nebo «půjčka».

Své příspěvky můžete zaslat kterékoliv odbočce Československé národní rady americké, redakcím «Londýnských listů», «Hlasu Čechů a Slováků» v Austrálii, prostřednictvím kterékoliv jednoty SOKOL v zahraničí, na adresu RHEIN-FILMU v Ludwigshafenu (D-6700 Ludwigshafen/Rhein, Lisztstrasse 113) a nebo redakci MAGAZÍNU (CH-8025 ZÜRICH, Postfach 650). Všude s poznámkou «HOKEJ».

Z korespondence dvou sekretářek:

Patř: „Milá Anči, můj šéf mi zas dělal neslušné návrhy. Přinesl mi bonboniéra a chtěl, abych s ním jela na víkend do Cannes...“

Proba: „Milá Janetko, ten můj šéf není o nic lepší. Přinesl mi špulku bílých nití a zval mě do podnikové chaty, jinak že prý mě nepustí po obědě do fronty na maso...“

„Ten náš život se opravdu zajímavě vyvíjí,“ konstatoval pan Kratochvíl. „Nejdřív jsme měli kult osobnosti; to jeden kašlal na všechny. Následovala éra odbourávání kultu; to všichni kašlali na jednoho. Teď zase normalizujeme. A všichni kašlou na všechny...“

V ČESKOSLOVENSKU SE PODLE VZORU POLSKÉ SOLIDARITY USTAVIL VÝBOR SVOBODNÝCH DÉLNICKÝCH ODBORŮ

CLENOVÉ PŘÍPRAVNÉHO VÝBORU NEZÁVISLÝCH ODBORŮ POCHÁZEJÍ Z ŘAD CHARTY 77 I MIMO NI ZE VŠECH VRSTEV OBYVATELSTVA V ČESKOSLOVENSKU.

PROHLÁŠENÍ

Jako kritičtí občané, žijící v Československu, nemůžeme dále lhostejně přihlížet k obrovským nedostatkům společenského života a národního hospodářství, k nepoctivosti, nesvobodě a bezpráví. Rozhodli jsme se ustavit přípravný výbor svobodných odborů. Chceme tím vyjádřit solidaritu všem těm občanům, kteří se bez ohledu na pronásledování snaží rozšiřovat možnosti svobodné tvorby, nezávislého myšlení, výměny informací a zásady lidské důstojnosti. Budeme hledat, nalézt a rozšiřovat další, zcela legální cesty a způsoby demokratizace naší společnosti; budeme vycházet z přirozených kritických aktivit našich občanů, z jejich oprávněných připomínek a stížností, vyslovených při různých příležitostech, při osobních setkáních, na předvolebních schůzích, na podnikových, družstevních a jiných shromážděních. Především ale chceme hájit práva našich pracujících, jejich zájmy a požadavky. Naše společnost je těžce nemocná ustrnulostí politického systému, jeho nedemokratičností, korupcí, je nemocná hrubě nekvalifikovaným řízením, stagnací hospodářského, vědeckého, technického a kulturního rozvoje, trpí nemožností svobodného sdělování, výměny stanovisek a názorů k podstatným i méně podstatným problémům, ale i k výsledkům hmotné a duchovní tvorby. Chceme usilovat o uzdravení naší společnosti, o její obrození.

Vybízíme všechny kritické občany, stoupence opravdu svobodné socialistické společnosti, aby hledali a nacházeli cesty k nápravě společenských nedostatků, aby hledali a nacházeli také cesty k objektivním informacím a nenechávali se znát informacemi jednostrannými nebo lživými. Zároveň žádáme o morální pomoc a podporu demokratické organizace a podobně smýšlející jedince kdekoli ve světě. Nemůžeme a nechceme nadále snášet nesvobodu, neschopnost ve vedení naší společnosti ano bezpráví a zvlášť. Nemohli bychom si v budoucnu odpustit, že jsme lhostejně přihlíželi a mlčeli k nepravostem, k pronásledování čestných a statečných lidí. Nápravu věci veřejných musíme krok za krokem prosazovat sami, i když k tomu máme zatím krajně nepříznivé podmínky. Neuvádíme zatím jména členů výboru. Učiníme tak až v příznivější situaci.

VÝBOR SVOBODNÝCH ODBORŮ

Paměti dr. Prokopa Drtiny

V nakladatelství dr. Josefa Škvoreckého v kanadském Torontu je připravováno vydání Paměti posledního československého ministra spravedlnosti a důvěrníka prezidenta Beneše dr. Prokopa Drtiny. Byl znám posluchačům československého vysílání z Londýna za druhé světové války jako Pavel Svatý. Mají to být rozsáhlé dva svazky a jejich vydání si vyžádá mimořádný náklad – jejich vydání není dosud finančně zcela zajištěno. Doufáme, že se tak brzy stane a že Drtinovy Paměti opravdu vydány budou. I kdyby se tak mělo stát na úkor často více než zbytečných a problematických knih, které jsou v přebytečném počtu v exilu vydávány.

PŘÍRODNÍ BOHATSTVÍ. Na československém území je nyní 36 těžených rudných ložisek (kromě uranu) a asi 1150 nerudných.

NAŠE ROVY

Dňa 28. februára zomrel v Londýne Dr. Andrej Slovák, bývalý vojak československej zahraničnej armády a vedúci zvláštného laboratória v Londýne, kde pracoval na výskume a liečení rakoviny.

Dr. Slovák sa narodil 27. mája v Ostrihome, vyštudoval na prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe odbor chémie a biológie. Po rozpade republiky odišiel do cudziny a prihlásil sa do československej zahraničnej armády vo Francúzsku a vo Veľkej Británii. V roku 1943 odišiel s 1. práporom čsl. dôstojníkov do Sovietskeho zväzu a zúčastnil sa bojov na Dukli, kde bol ranený. Za svoju chrabrosť bol vyznamenaný čsl. vojnovým krížom.

Po komunistickom puči opustil znova väsiť a usadil sa v Londýne, kde pracoval v rôznych exulantických organizáciách, najmä v čsl. obec legionárskej a v Neardenskom hnutí.

Václav Táborský:

ZAVRAŽDĚNÍ PREZIDENTA KENNEDYHO

My vás pohřbíme
N. Chruščev v USA

15. září 1959 přijel do SSSR pán jménem Lee H. Oswald. Počátkem r. 1960 byl poslán do Minska. V tomto městě už od r. 1947 operovala známá škola pro špióny, hlavně s terroristickým posláním. V půli března r. 1961 se Oswald seznámil s Marinou Prusakovou, která se do města přestěhovala půl roku předtím (!) z Leningradu. V Minsku žila u svého strýce, plukovníka Prusakova z ministerstva vnitra (!!). Šest týdnů po seznámení s Marinou se Američan Oswald s touto sovětskou občankou oženil. Tady už přestávám dělat vykládky, protože by mi nestačily. Dobře si pamatujeme na to, kolik iet musely čekat nešťastnice, které si usmyslely vzít nějakého západního přísevníka. Oswaldovi k tomu stačilo šest týdnů. Kromě toho v té době také vlastnil loveckou pušku a chodil pravidelně na hony. Absurditu těchto faktů si může plně uvědomit jenom čtenář, který v tomto systému žil.

Brzo po svatbě se Oswald rozhodl vrátit se do USA s manželkou. Stalo se to 13. června 1962 (pozn.: většina těchto faktů je převzata ze Zprávy Warrenovy komise o zavraždění J. F. Kennedyho). Z Texasu se přestěhoval do New Orleansu. Koncem září 1963 odjel do Mexico City a několikrát navštívil kubánské vyslanectví. Je důvodně podezření, že Oswald se za svého pobytu setkal s expertem KGB Valerijem Kostikovem. Není vyloučeno, že se mu podařilo zaletět na Kubu, kde v té době pracoval jiný vysoký důstojník KGB, Alexander Šitov (zvláště působivě zní jeho jméno v angličtině: Alexander Shitov). Po šesti dnech pobytu, počátkem října 1963, se Oswald vrátil, tentokrát již do Dallasu. 15. října 1963 požádal o práci ve skladu školních knih. Je velice příznačné, že v té době navštěvoval schůze ultrapravicových politických organizací. 22. listopadu 1963 Oswald zastřílel prezidenta Kennedyho. V amerických archívech jsou o této události uloženy dokumenty, které – jak prohlásil prezident Johnson – nebudou za života této generace zveřejněny. Tak s tím závažným odhalením musíme ještě nějakou chvíli počkat

„Západ“

BENEŠ INN TAVERN
392 Eglinton Ave. W.

**Posloužíme Vám
7 dnů v týdnu!**
Obědy

Pondělí až pátek 12 do 2 odpo.

Večeře

Pondělí až čtvrtek 6 odp. do 12 ve.

Pátek a sobota 6 odp. do 1 ráno

Neděle 6 odp. do 10 večer.

Živé music

(čtvrtek pátek a sobota)

U BENEŠŮ JAKO U MAMINKY

Pro rezervace volejte 481-1853

CO PÍŠÍ JINÍ

Naši v Číně

Přijeli jsme na pozvání mezinárodního oddělení ÚV KS Číny a několika vědeckých institucí: bývalý tajemník ÚV KSČ Zdeněk Mlynář, bývalý ředitel čs. rozhlasu v roce 1968 Zdeněk Hejzlar, historik Michal Reiman a autor této zprávy. Všichni žijí dnes v exilu a jsou mluvčími skupiny *Listy*, vydavatele stejnojmenného dvouměsíčníku. Řízeného z Říma Jiřím Polikánem, který už loni v Pekinu obnovil styky se svým někdejšími spolupracovníkem z Mezinárodního svazu studentstva Hu-Jachangem, ten se před nedávnem stal generálním tajemníkem Komunistické strany Číny. Právě podobně už při tomto setkání byla projednána myšlenka prohloubit styky mezi českými exilovými komunisty a Čínou. Post-Mao-ce-tungovskou Čínu zajímají totiž otázky vývoje trendů ve východní Evropě, zejména ovšem otázky politických a hospodářských reforem v zemích komunistického typu. Pokusili jsme se za našeho pobytu na tyto otázky odpovědět. Setkali jsme se s pozornými posluchači jak ve stranických kruzích, specializujících se na otázky východní Evropy, tak na univerzitách a jiných učilištích v Pekingu, v Nankinu a v Šanghaji, jakož i v továrnách, zemědělských komunách a sídlištích. „Svědectví“

Two can live as cheaply as one what?

\$ 9:50

POEZIE

ANTHOLOGY OF CZECH POETRY

Dvojjazyčný sborník české poezie od nejstarší doby

až do počátku moderny.

Objednávky posílejte na Michigan Slavic Publications, MLB, University of Michigan, Ann Arbor, Michigan 48109 s šekem na University of Michigan, Department of Slavic Languages and Literatures, 3040 Modern Languages Building, The University of Michigan, Ann Arbor, Mich. 48109.

100 ilustrací!

Lata Brandisová zemřela

Stručná zpráva v denním tisku oznámila smutnou skutečnost, že v Rakousku na návštěvě u příbuzných zemřela dne 12. května Lata Brandisová ve věku 86 let. Zemřela legendární jездkyně, jejíž úspěchy na dostihové dráze v Pardubicích se zapsaly do historie tohoto velkého dostihu. Poprvé se objevila Lata Brandisová v sedle dostihového koně v roce 1921 v Chuchli a v rovinovém dostihu se umístila při svém debutu třetí. Poté ji po dalších startech na dostihové dráze, ale hlavně v podzimních honebních jízdách, následoval její první start ve Velké pardubické steplechase v roce 1927 v sedle Nevěsty. Po několika pádech skončila pátá. V roce 1930 v sedle Norberta bylo opět po několika pádech čtvrtá, v roce 1931 opět s Norbertem získala třetí místo a stejného umístění dosáhla s Normou v roce 1933. O rok později byla s Normou druhá a konečně v roce 1937 při poslední Velké pardubické před druhou světovou válkou zvítězila.

Na startu Velké se objevila ihned po válce v roce 1946 a pád s klisvy Nurmí znamenal zlomení klíční kosti, což byl konec nadějí v tomto roce. Neotřesená však startovala v sedle nezkrotného hřebce Othela v roce 1947, ale její jízda skončila opět pádem a opět zlomenou klíční kostí. V roce 1949 startovala Lata Brandisová v Pardubicích naposledy. V tehdejší Kinského memorii (dnes Memorii R. Poplera) byla při hromadném pádu na starém Hadim příkopu (za tribunami) velice vážně zraněna a tím navždy vyřazena z aktivní sportovní činnosti.

Ve společnosti svých sester žila od té doby skromně na samotě vesnice Lišnice u Řitky. V Pardubicích se objevila už v roce 1965, kdy byla pozvána Státním závodistům jako čestný host.

Lata Brandisová byla vzorem všestranné sportovkyně. Nic pro ni neznamenal jeť na kole či jindy na koni z Řitky do Chlumce nad Cidlinou či na Orlik a zpět. Tyto cesty dělala za války, kdy doprava byla stísněná, celkem často. Lata Brandisová bude navždy zapsána v dlouhém sloupci vítězů Velké pardubické a tak její jméno nebude zapomenuto pokud bude Velká pardubická existovat.

BLAHOPŘEJEME

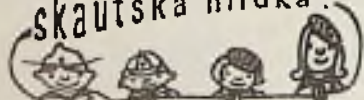
V londýnském exilu se dne 11. září dožil svých 70. narozenin jeden z nejznámějších československých vojáků

2. světové války major Josef Buršík, rodák ze Starého Postřekova nedaleko Domažlic. Odešel z vlasti v červenci 1939 a v Polsku vstoupil do čs. jednotek. Sověti ho zajali. V Buzuluku stál u kolébky naší čs. jednotky. Bojoval se svou jednotkou u Charkova a u Sokolova. Později velel tankovému praporu, s kterým 5. listopadu 1943 prorazil frontu u Kijeva a přes tvrdý odpor elitní německé divize "Viking" osvobodil Kijev. Buršík, Sochor a Tesařík dostali za to titul "Hrdina Sovětského svazu". V bojích u Rovna byl major Buršík velitelem 2. čs. praporu a vedl jej až k Dukle, kde byl těžce zraněn. Po uzdravení se probil až Moravské bráně a osvobodil Moravskou Ostravu. Celkem byl nositelem 28 řádů a vyznamenání, včetně amerických, jugoslávských a rumunských. Dokonce byl na jeho počest složen zvláštní vojenský pochod. Sestavil také vojenský fotbalový team. Po kom. puči v roce 48. odmítl se stát členem KSČ, byl zatčen, krutě vyslýchán a odsouzen na 10 let za "velezradu". Seděl m. j. na Měrově s gen. Kutlvašrem. Onemocněl tuberkulózou a z vězeňské nemocnice se mu podařilo za pomoci přátel uprchnout. Dostal se do záp. Německa i se svou ženou, někdy v srpnu 1950. Usadil se v Anglii, kde je činný v organizacích národních a legionářských. Po sovětské invazi Československa vedl v Londýně protestní demonstraci našich krajanů a na protest proti postupu Sovětů vrátil jim řád Hrdiny SSSR. Na majora Buršíka národ nezapomněl a mnohým vlastencům je vzorem statečnosti. Komunistický režim, který dočasně vládne doma, ho za to nevděčí. Jménem všech opravdových čs. vlastenců a zvláště jmenem čs. vojáků po celé světě, mu přejeme hodně zdraví a spokojenosti do dalších let a hlavně, aby se dočkal SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA!

K. Herman a přátelé

skautská hlídka:

Louváme se Draculovi, že dokončení jeho skautské hlídky z min. čísla přineseme příště s dvěma zajímavými obrázky. Red.

"MÁM TEĎ NOVOU PRÁCI, imituji červy," svěřoval se Jim příteli Tomovi. "Červí imitátor?" podivil se Tom. "Jaké to má být povolání?" — "Já," vysvětloval Jim svému příteli, "navrátávám dírký do nábytku pro obchodníka se starožitnostmi!"

ORGANIZUJEME PRICESTOVANIE
Vašich príbuzných z Československa

a zariadíme Vám cestu na stretnutie sa s príbuznými v Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. — Vybavujeme aj zájazdy na juh — Florida, atď, ako aj na ostrovy.

Zmenáreň cudzích valút
Založené 1951. Majiteľ Harry HEITLER
COMPUTERIZED RESERVATION

WORLD TRAVEL SERVICE Limited
258 College St. (roh Spadina)
Toronto, Ontario M5T 1R7 / Telephone 979-2171

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Na Hawaji se dožil 85. narozenin zasloužilý novinář Josef Kučera, rodák z Kucín u Přestic. V letech 45-48 byl redaktorem "Živnostenského Slova" v Praze. -- Dovolenu v Rakousku a v Jugoslávii ztrávil Georg, Emanuel a Carmen Kludských, rezidenti NSR. -- Kostnici navštívila B. Pavlíková z Ditzingen, NSR. -- Prof. S. Velínky nám z Oxfordu napsal, že jeho učitelem za I. války byl prof. A. B. Svojsík. -- O "Kan. Listy" si z Holandska napsala B. Mousková. -- V Denver, Colo. se dožil "75" Judr. František Hradil, rodák z mor. Záhoří, za války vězen v Dachau. -- Dr. Karel Schwarzenberg oslavil ve Vídni "70". -- Inž. Radko Kašpar z Düsseldorfu, NSR, přednášel v Pittsburghu, USA. -- Dálný Východ navštívil dr. Přemysl Tůma s paní; v Hon-Kongu se náhodou sešli s torontským krajanem V. Rechnerem. -- 21. 6. tomu byl rok, co ve Vídni náhle zemřel dr. Ivo Šafář. -- Pozdrav ze skautského tábora redakci poslal Velen a 8 vedoucích z NSR. Vedoucím byl dr. Kolominský-Maugli. -- Krajan J. Konrád z JAR je na cestě po USA a Kanadě. -- V Miami, Fla. zemřel býv. čs. poslanec Pavel Viboch, 75. Během 2. světové války žil v Anglii. Inklinoval k čs. sociální demokracii, protože byl žákem Déreerovým. -- V Clevelandu, Ohio oslavil 55. narozeniny Luboš Hromádka, funkcionář Svazu čs. svobodných sportovců. -- Pi B. J. Čápová-Richterová napsala knihu vzpomínek na Mistra Jana Kubelíka "Ve stínu velikého Mistra". Objednávky přes red. t. l. -- Dr. R. Václavík /Anglie/ dostal osobní dopis od franc. presidenta Mitteranda. Byla to odpověď na gratulaci od čs. poradního sboru v záp. Evropě. -- Major gšt. Miloslav Kašpar se stal novým předsedou čs. Obce legionářské v zahraničí. Jednatelům je kpt. let. Karel Pospíchal. -- V NSR působí úspěšně boxeři Fanouš Vítovec, Franta Poláček a Vašek Pavlík. Také cyklista Jan Kubr, krasobruslař Karel Fajfr. -- Jazykový ústav am. ministerstva obrany má několik volných míst pro učitele češtiny, polštiny a ruštiny v Monterey, Cal. Adresa v red. t. l. -- Rada svob. ČSR má na skladě knihu "Pražské povstání" za US\$ 3:50. Adresa: Rada sv. ČSR, 420 E. 71st St., New York, NY 10021, USA. -- V Hollywoodu má úspěchy kameraman Bobouš Hába, býv. rezident Toronta. -- Evžen Hejnyš a Josef Karafiát se z Anglie pokoušejí emigrovat do Kanady. -- V Austrálii zemřel Judr. Alois Pražák, 83. -- Nejpilnějším členem čs. Klubu na N. Zélandě je p. Richard Hes. -- Jisté kraj. noviny v USA otiskují inserát o výměně dopisů mezi "dvěma veselými Čechkami" a krajanů v USA. Zajímavé je, že zpáteční adresa je blok domů za pankráckou věznicí, kde mohou bydlet jen příslušníci STB. -- Red. J. Pejskar dokončuje v Kalifornii knihu vzpomínek na zemřelé pounorové exulanty "Poslední pocta" Dva díly budou mít asi 600 stran. -- Jan Kuncíř napsal v USA, že příčinou všeho zla od konce 2. války v ČSR je neblahý košíkový program. -- V Mexiku působí jako profesor krajan Jan Bažant. -- Finanční problémy ohrožují další existenci čs. stolice na universitě v Glasgow ve Skotsku. Apel podepsal prof. Peter Henry. Adresa: Glasgow Czechoslovak Studies, c/o E. Hamilton, City Chambers, Glasgow G2 1DU, Scotland. -- Pro vážné zájemce máme historii o Katyni, 6 stran. -- Malíř Jiří Chmelař /IZZY/ navštívil New York. Žije v NSR. -- PRAGA-CABRIOLET 1928 je k dostání v Rakousku. Pište do red. t. l. -- Dr. J. Pecháček oslavil v NY své 70. narozeniny. Působil v RFE. -- Josef Tománek vydal "Verše z fronty", 43 stran. Doporučujeme.

WINZE'S
MEAT MARKET
ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.
307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

V minulém čísle jsme se zmínili, že 6. dubna t. r. zemřel na francouzské Riviéře, v Eze sur Mere, náš letec J. M. Sládek, 83. Byl skutečným průkopníkem dopravního letectví. V minulých dnech nám napsal jeho dlouholetý přítel a známý zkušební letec Jan Anderle některé další podrobnosti. Jan Sládek se narodil 2. října 1897 v Kroměříži. Jeho manželka, která zemřela v roce 1969, pocházela z Kojetína. Jan M. Sládek byl první čs. "letecký milionář" /nalétal přes 3 miliony km během 16.000 hodin/. Za 2. světové války létal pro svobodné Francouze, dostal celou řadu vojenských vyznamenání a byl povýšen na majora. Dne 17. března t. r. ho v jeho vile "Morava" navštívil Jan Anderle a z této návštěvy je naše fotografie. Major Jan Sládek je v pojízdné židli /po záchvatu mrtvice 3. října 1975 ochrml na pravou stranu těla, ale zůstal svěžím duševně/. A kdo ho tlačí? Jeho dobrý přítel Jan Anderle, který žije v Rixheim ve Francii. Bylo to jejich poslední setkání.

PŘÍPAD "Hodic"

17. června t. r. zmizel ze svého bytu v Rakousku chartista Josef Hodic. Byl hostem rakouské vlády po 4 roky, měl rakouské občanství a dobrou práci v Rakouském ústavu pro mezinárodní politiku. Pražský režimní tisk napsal 3. července, že se Hodic vrátil do Prahy s cenným materiálem o čs. exilu a o Rakousku. Na tiskové besedě 15. 7. popsal "nepřátelskou činnost čs. emigrace" a o sobě řekl, že je mu 57 let a že před odchodem do zahraničí působil jako pedagog a příslušník čs. lidové armády ve vyšší hodnosti. Za neaktivnější anti-komunisty považuje m. j. Tigrida, Pelikána, dr. Buržu, Mlynáře, Kavána, Kínala, Paláse, A. Millera, B. Utitzu, Vrzálu, Skalického, Romana, Loebla, Prečana, Brzordáda, Tesaře. Řekl také, že čs. exil sbírá peníze na nákup zbraní pro polskou Solidaritú. Vetrhel se mnohých exilových skupin.